ŠVEICARIJOS IR LIETUVOS
bendradarbiavimo programa

Nacionalinis Savanorystės Standartas

MUMS RŪPI KIEKVIENAS SAVANORIS

Pal. J. Matulaičio socialinis centras

ACTIO CATHOLICA PATRIA

SAVA

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

2026

NACIONALINIS SAVANORYSTĖS STANDARTAS

Turinys

Įvadas	3
Sąvokos	5
Kokybiškai savanorius koordinuojanti organizacija	7

Įvadas

Šis dokumentas yra savanorių koordinavimo kokybės standartas, kurį parengė 16 organizacijų atstovai. Šį projektą kūrėme remdamiesi savanorių koordinavimo patirtimi, atsižvelgdami į savanorius pasitelkiančių organizacijų įvairovę, savanorių saugumą ir siekdami sukurti standartą, kuris užtikrintų saugų ir sklandų savanorystės procesą tiek savanoriams, tiek organizacijoms.

Savanorių koordinavimo kokybės standartą sudaro trys lygmenys: pagrindinis ir pažangus lygmenys priimančiosioms organizacijoms ir savanorystės koordinavimo lygmuo. Galite skaityti visus lygmenis arba dalimis, atsižvelgiant į Jūsų poreikius.

Trumpai apie lygmenis:

Kokybiškai savanorius priimanti organizacija: pagrindinis lygmuo (KSPO I) – standartas skirtas toms organizacijoms, kurios prisiima atsakomybę už saugią ir struktūruotą savanorių patirtį (sutartys, vaidmenys, įvedimas, palydėjimas, grįžtamasis ryšys) ir žengia link apgalvoto savanorių įtraukimo į kasdienę veiklą.

Kokybiškai savanorius priimanti organizacija: pažangus lygmuo (KSPO II) – standartas skirtas organizacijoms, kurios jau įgyvendina pagrindinio lygmens sąlygas ir žengia toliau – savanorystę integruoja į ilgalaikius planus, renka ir analizuoja duomenis apie savanorišką veiklą, taiko apgalvotą atranką ir mokymus, užtikrina gilesnį asmeninį palydėjimą, ugdymą bei socialinę įtrauktį. Taip savanorystė tampa ne tik gerai organizuota veikla, bet ir sąmoningai valdoma organizacijos stiprybe bei poveikio bendruomenei būdu.

Kokybiškai savanorystę koordinuojanti organizacija (KSKO) – standartas skirtas organizacijoms, kurios savanorystės plėtojimą laiko vienu iš pagrindinių savo tikslų ir stiprina savanorystės sistemą – padeda ir konsultuoja priimančiąsias organizacijas ar padalinius, taip sistemingai stiprindamos viso savanorystės lauko kokybę regioniniu ar nacionaliniu lygiu.

Rengėjai

Aistė Rutkauskienė – VšĮ „Visuomenės ir verslo plėtros institutas"
Akvilė Minčinkaitė – Lietuvos Caritas
Vaida Kasulaitienė – Lietuvos Caritas
Dr. Ieva Adomaitytė-Subačienė – Vilniaus universitetas
Dr. Neringa Kurapkaitienė – Pal. J. Matulaičios socialinis centras
Gerda Laumytė – VšĮ „Vaikų linija"
Ieva Rimšaitė – VšĮ „Socialinis veiksmas"
Ignė Stoškutė-Mažuknienė – VšĮ „Savanoriai vaikams"
Inga Rusinaitė-Vaitkuvienė – VšĮ „Actio Catholica Patria"
Jovita Rudnickaitė – Asociacija „Kultūristai"
Justė Šilkaitė – Pal. J. Matulaičios socialinis centras
Justina Paslavičiūtė – Lietuvos skautija
Lina Petronienė – visuomeninė organizacija „Senjorų pasaulis"
Lukas Erikas Dvilevičius – VšĮ „Ne imti, bet duoti"
Mantė Puodžiukaitienė – Labdaros ir paramos centras „Maisto bankas"
Milda Lukoševičiūtė – Pal. J. Matulaičios socialinis centras
Neringa Sukauskaitė – Maltos Ordino pagalbos tarnyba
Rūta Marcinkevičė – Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Draugija
Vytautė Paškevičiūtė-Masiukienė – Vilniaus Arkos bendruomenė
Vladas Polevičius – VšĮ „Visuomenės ir verslo plėtros institutas"

Sąvokos

Grįžtamasis ryšys – atsakas į asmens veiksmus, kurio tikslas padėti suprasti, kas sekasi gerai, ką reikėtų keisti ir kaip toliau tobulėti. Grįžtamasis ryšys padeda savanoriams ir organizacijai geriau suderinti tarpusavio veikimą ir skatina tobulėjimą.

Į(si)vertinimas – sąmoningas savanorio ir/ar organizacijos patirties, sukurtos vertės ir augimo vertinimo procesas. Atliekamas individualiai ir/ar reflektuojant kartu su atsakingu organizacijos asmeniu ar grupe.

Koordinuojančioji organizacija (KO) – Lietuvos Respublikoje veikianti nevyriausybinė organizacija, koordinuojanti ir užtikrinanti savanorių dalyvavimą priimančiųjų organizacijų organizuojamose savanoriškose veiklose.

Kuruoti (lot. curare – gydyti, globoti) – prižiūrėti, rūpintis asmeniu ar dalyku. Kuratorius savanorystėje yra asmuo, kuris lydi ir kryptingai vysto savanorių veiklas – ne tik organizuoja ar prižiūri, bet ir reflektuoja, teikia grįžtamąjį ryšį, padeda savanoriams atrasti prasmę, kryptį bei augimo galimybes. Kuruoti savanorius gali ir koordinatorius bei mentorius, priklausomai nuo organizacijos struktūros.

Mažiau galimybių turintis žmogus – žmogus, neturintis tokių pat sąlygų kaip kiti bendraamžiai savo kompetencijoms ir veikloms plėtoti, nes gyvena nepalankiomis sąlygomis ar patiria socialinių, ekonominių, išsilavinimo, kultūrinių, geografinių sunkumų, turi negalią ir/ar sveikatos problemų.

Mentorius – asmuo, kuris padeda savanoriui augti, tobulėti ir priimti savarankiškus sprendimus, dalindamasis savo patirtimi ir įžvalgomis. Mentorius palydi savanorį konsultuojant ir mokantis iš patirties. Mentorystę gali teikti ir kuratorius ar koordinatorius.

Neformalusis ugdymas – kryptinga ugdomoji veikla, padedanti žmogui tapti sąmoninga asmenybe, sugebančia atsakingai ir kūrybingai spręsti savo problemas ir aktyviai veikti savo bendruomenėje.

Priimančioji organizacija (PO) – Lietuvos Respublikoje veikiantis pelno nesiekiantis juridinis asmuo arba tarptautinės organizacijos filialas ar atstovybė, organizuojantis savanorišką veiklą savanoriams, užtikrinantis jų asmeninį ir profesinį tobulėjimą, juos konsultuojantis ir teikiantis jiems pagalbą.

Refleksija – sąmoningas asmens patirties, veiksmų ir jų rezultatų apmąstymo procesas, skirtas patirties įprasminimui, mokymuisi, sprendimų tobulinimui ir veiklos kokybės gerinimui.

Savanorio vaidmuo – asmens savanoriškai pasirinkta socialinė funkcija, pasireiškianti aktyviu įsitraukimu į pagalbos teikimą, bendruomenės poreikių atliepimą ir pozityvių socialinių pokyčių kūrimą. Dalyvaudamas tokioje veikloje, savanoris ugdo savo socialines kompetencijas bei asmenines vertybes.

Savanoris – asmuo, kuris savo noru, nesiekdamas materialinės naudos, įsitraukia į veiklą, skirtą visuomenės gerovei, ir prisiima atsakomybę už vykdomas užduotis.

Savanorių koordinatorius – asmuo, atsakingas už savanorystės veiklų ar procesų suderinimą, organizavimą ir koordinavimą. Suderina savanorių, darbuotojų ir kitų atsakingų asmenų darbą į bendrą visumą. Gali atlikti kuratoriaus ir mentoriaus funkciją.

Savanorių palydėjimas – nuoseklus, individualus ir pasitikėjimo santykiu grįstas procesas, kuriuo siekiama užtikrinti savanorio emocinį saugumą, padėti jam atrasti ir priimti savo vaidmenį, integruotis į organizaciją ir įprasminti patirtį bei įgytas kompetencijas.

Suaugusiųjų švietimas – visą gyvenimą trunkantis švietimas, kurio tikslas ugdyti atvirą protą, žmogiškųjų santykių supratimą, pasaulio suvokimą, požiūrį ir etinį charakterį, derinant techninių žinių svarbą su visapusišku asmenybės ugdymu.

Šeimos savanorystė – bendradarbiavimo veikla, kai du ar daugiau šeimos narių (tėvai, vaikai, seneliai ar broliai ir seserys) kartu skiria savo laiką savanorystei organizacijoje, bendruomenėje ar savanorystės projektuose.

Virtuali savanorystė – savanoriška veikla, kuri vykdoma internetu ir nereikalauja fizinio dalyvavimo konkrečioje vietoje.

Savanoriškos Veiklos Koordinavimo Principai

Organizacija **kuria saugią ir palaikančią aplinką** skatinančią savanorių ugdymąsi.

Organizacija **rūpinasi bendravimu ir bendradarbiavimu** tarp savanorių ir savanoriškos veiklos organizatorių bei savanoriškos veiklos naudos gavėjų.

Organizacija **užtikrina savanoriškos veiklos naudą ir prasmę** visuomenei ir asmeniui - savanoriui.

Kokybiškai savanorystę koordinuojanti organizacija (KSKO)

1. Valdymas ir organizacijos įsipareigojimas

Duomenų apsauga ir konfidencialumas

KO užtikrina atitiktį asmens duomenų apsaugos srityje bei tvarko savanorių ir klientų duomenis vadovaudamasi BDAR.

Skaidrumas ir atskaitomybė

- KO užtikrina, kad visa informacija apie savanorišką veiklą yra prieinama ir skaidri tiek savanoriams, tiek PO.
- KO viešina informaciją apie savo veiklos tikslus, rezultatus, poveikį, gautas ir panaudotas lėšas.
- KO atstovauja savanorystės temą įvairiose institucijose, darbo grupėse bei viešojoje erdvėje.
- KO užtikrina duomenų apie savanorišką veiklą surinkimą, analizę ir viešinimą.

Savanorių teisės ir pareigos

KO yra įsivardinusi, aprašiusi ir geba komunikuoti apie savanorių teises ir pareigas.

Savanorystės sutartis ar susitarimas

Savanoriška veikla įgyvendinama žodiniu susitarimu arba rašytine sutartimi tarp KO/PO arba savo padalinio ir savanorio.

Saugumas savanoriškoje veikloje

- Organizacija imasi visų reikalingų veiksmų klientams ir savanoriams apsaugoti.
- KO teikia pagalbą PO savanoriškos veiklos saugumo klausimais.
- KO reaguoja į skundus dėl saugumo pažeidimų, inicijuoja situacijos vertinimą ir numato sprendimus bei prevenciją.

2. Įgyvendinimas

Savanoriškų veiklų parengimas

KO padeda PO/padaliniams:

- parengti savanorių atranką;
- apibrėžti ir atnaujinti savanorių vaidmenis;
- užtikrinti, kad savanorystė neprieštarautų darbo santykių teisiniam reguliavimui.

Savanorių kvietimas

- KO turi savanoriškos veiklos komunikacijos planą ir deleguotą atsakomybę jo įgyvendinimui.
- KO formuoja savanorystės vertybes ir kultūrą bendruomenėje.
- KO užtikrina informacijos prieinamumą įvairioms visuomenės grupėms.
- KO pritaiko komunikaciją mažiau galimybių turintiems žmonėms.
- KO teikia informaciją apie įvairias savanorystės programas ir galimybes.

Savanorių atrankos procedūros

- KO konsultuoja priimančias organizacijas rengiant savanorių atrankos procesą.
- Pagal susitarimus su PO ar padaliniais, KO užtikrina savanorių atranką.

Virtualios savanorystės įgyvendinimas

- KO užtikrina partnerių organizacijų ir savanorių parengimą virtualiai savanorystei.
- KO taiko kibernetinio saugumo principus ir nuolat atnaujina kompetencijas.
- KO konsultuoja PO/padalinius virtualios savanorystės organizavimo klausimais.

3. Savanorių mokymas ir palydėjimas

Savanorių įvedimas

- KO supažindina savanorius su aktualia informacija apie koordinuojančiąją organizaciją.
- KO supažindina savanorius su abiejų koordinatorių (PO ir KO) funkcijomis ir komunikacijos tvarka.
- Bendradarbiaudama su PO/padaliniais, KO nukreipia savanorį arba paruošia jį savanorystei.

Kompetencijų stiprinimas

- KO palaiko savanorių koordinatorių kompetencijų stiprinimą.
- KO sudaro sąlygas PO keistis patirtimi.
- KO užtikrina mentorystės galimybes, kaip pagalbą savanorių palydėjime.

Savanoriškų veiklų planavimas ir peržiūrėjimas

KO pagal poreikį padeda planuoti ir įsivertinti savanoriškas veiklas. KO vykdo reguliarius susitikimus su PO ar padaliniais.

Savanorių asmeninis palydėjimas

- KO telkia ir palaiko PO ar padalinių savanorių bendruomenę.
- KO teikia reflektavimo ir įsivertinimo metodus PO.
- KO padeda gerinti savanorių lydėjimo procesus PO/padaliniuose.
- KO padeda PO/padaliniams spręsti iššūkius su savanoriais.

Savanorių motyvacija ir skatinimas

KO konsultuoja ir/ar padeda PO/padaliniams savanorių motyvavimo klausimais.

Savanoriškos veiklos įsivertinimas

KO dalyvauja PO/padalinių savanoriškos veiklos įsivertinime bendru sutarimu.

Savanorystės koordinavimo procesų įsivertinimas ir koregavimas

- KO turi savanorystės koordinavimo įsivertinimo planą.
- KO rengia ir įgyvendina veiksmų planą savanorystės proceso tobulinimui ar tęstinumui.

Savanoriškų veiklų viešinimas

KO viešina savanoriškos veiklos rezultatus ir PO/savanorių grįžtamąjį ryšį.

Konsultacijos priimančiosioms organizacijoms

KO konsultuoja PO savanorystės ir kokybės standarto klausimais.

4. Savanorystės užbaigimas

Atsisveikinimas ir padėkojimas savanoriams

KO atsisveikina ir padėkoja savanoriams, kai atsisveikinimas nevyksta PO/padaliniuose. KO padėkos iniciatyvą organizuoja bent kartą per kalendorinius metus.

Pažymėjimų išdavimas

Kai PO/padaliniai savarankiškai neorganizuoja, KO sudaro sąlygas savanoriams įsivertinti savanoriškos veiklos pasiekimus. Bendru sutarimu su PO/padaliniais, KO išduoda dokumentą, patvirtinantį savanorio atliktą savanorišką veiklą ir įgytą kompetenciją.